

OPPEGÅRD HISTORIELAG

Kalender 2003

Husene som forsvant

Husene som forsvant...

«Folk treng hus og hus treng folk», sang de i en vise for noen år siden. Sannere kan det vel ikke sies. Men – som det heter i en annen vise; «ein skigard kan'kje vara evig, veit du», slik er det med hus også.

I denne kalenderen har vi først og fremst konsentrert oss om de husene som mange av Oppegårds innbygere kan huske. Vi vil tro at i alle fall de eldste innbyggerne vil gjenkjenne mange av husene. Noen er også revet bare for få år siden, mens andre igjen – forsvant for en god del år siden. Det har dessverre vært vanskelig å tidfeste årstall for når mange av husene ble borte. I noen tilfeller har det vært mangelfulle opplysninger eller motstridende opplysninger som har gjort dette vanskelig. Vi håper dere har forståelse for dette, og at dere setter pris på bildene og de opplysningene vi har klart å skaffe til veie om husene.

Det er først og fremst i Kolbotn-området at mye av den gamle bebyggelsen er borte. De fleste ble ofret på utviklingens alter. Noen var det kanskje like greit at forsvant, mens andre skulle mange gjerne sett bevart.

Vi har kun tatt for oss et lite utvalg av de husene som forsvant, – det er så mange flere, og kanskje kan de samles i en kalender senere.

En stor takk til Kjell Dybdahl som har trålet igjennom en rekke arkiver og samlet det meste av stoffet til årets kalender. Min rolle som redaktør har vært svært beskjeden. Jeg har i det store og hele kun sydd stoffet sammen til en forhåpentligvis interessant og nyttig kalender som jeg håper også kan være et nyttig bidrag i lokalhistorisk sammenheng.

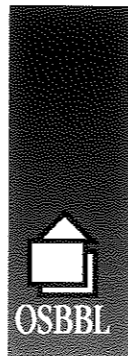
Unni Fjeld
redaktør

Kalenderkomiteen har bestått av Erik Ballangrud, Kjell Dybdahl, Severin Brevik og Unni Fjeld.

Kildematerialet til denne kalenderen baserer seg på diverse utklipp og notater, samt dokumenter i diverse arkiver. Vi ber om tilgivelse for at nærmere kilde ikke er nevnt, da mange av notatene og skriftene ikke er navngitt. Fotografiene er også fra diverse arkiver.

Vi støtter Oppegård Historielags arbeid med Oppegårdkalenderen:

**Oppegård kommune, Stabburet, Ford Norge, DFDS, Oppegård Ski BBL
Gjensidige Nor, og VOLVO NORGE.**

Forsidebilde: Kollen, – en akvarell av Oppegård-kunstneren Ruth Christie. Les om Kollen Bakeri og Konditori på side 4 og 5.

Oppegård Historielag

Når du leser dette har du vår 13. kalender i hendene. Vi håper du vil få glede av den. Unni Fjeld har vært redaktør i likhet med fjorårets utgave. Den var en stor suksess, vi ble faktisk utsolgt! I tillegg har vi fått en rekke hyggelige tilbakemeldinger så vi takker Unni nok en gang for innsatsen og for at hun var villig til å ta jobben også denne gang.

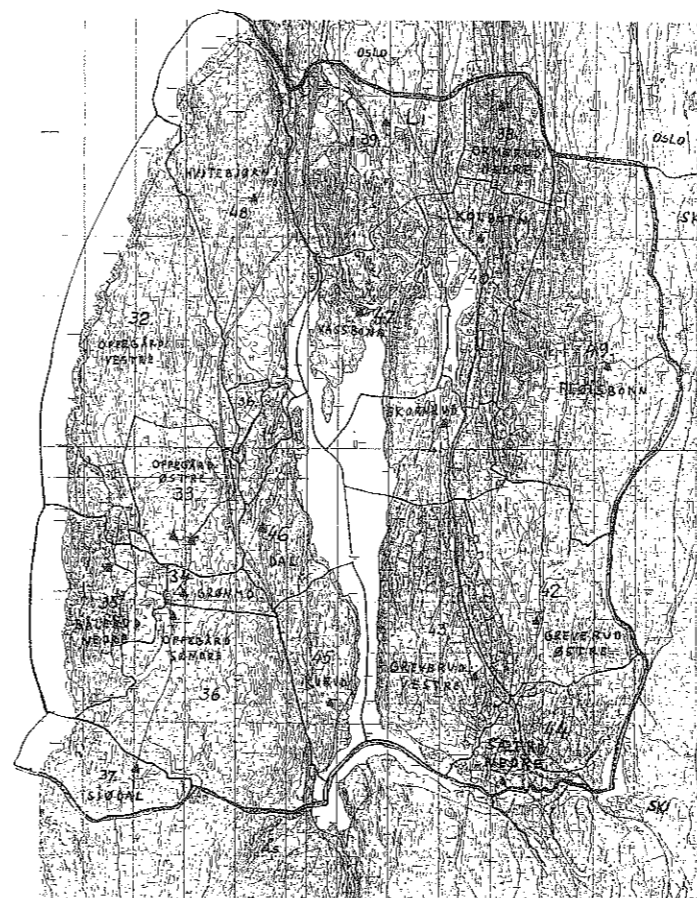
Temaet i kalenderen denne gang er «Husene som forsvant». Det kan vel tenkes at det kan vekke noen såre minner. Det var de som kjempet med «nebb og klør» for å få bevart noe av det som nå er borte, men forgjeves. Vi kan selvfølgelig ikke bevare alt, men vi må veie bevaring opp mot nytten av det nye. Men for å kunne gjøre en slik avveining må man ha kunnskap og det kan de få fra oss.

Historielaget har ca 200 medlemmer. Dette er alt for lite! Vi ber deg som kjøper/leser av denne kalenderen tenke gjennom hva et historielag er og hva det kan utrette. Med flere medlemmer i ryggen kan vi lettere arbeide for bevaring av de kulturminner vi har i denne bygden vår. På mange måter kan det virke som det er bare utbygging som står i hodet på våre politikere og kommunale teknokrater, men vi har erfart at det er en betydelig interesse for bevaring å spore. Det gjelder bare å få informasjon om vår historie frem til de som bestemmer og her har historielaget en viktig oppgave.

Tegn deg som medlem så bidrar du til at vi får en bygd som det er trivelig å bo i! Det koster bare 125 kroner året for en husstand.

Erik Ballangrud, formann.

Tlf: 66 82 03 78. Vi har opprettet egen hjemmeside: oppegaard-historielag.org hvor du kan se hva vi ellers driver med og eventuelt melde deg inn.

Gårdene var utgangspunktet...

Kartet viser hvor gårdene er plassert i Oppegård. Dette var de store gårdene som satt på store tomtearealer. Kartet viser også gårdsnummeret til hver gård. Når gårdeierne skilte ut tomter til folk som ville bygge, fikk den fraskilte tomte gårdsnummeret tilhørende gården, samt et bruksnummer. Kullebunden gård hadde gårdsnummer 40. Alle tomter som ble skilt ut fra denne fikk da gårdsnr. 40 samt et bruksnummer. I kalenderen har vi satt bruksnummeret bak skråstreken etter gårdsnummeret.

Rettelse til 2002-kalenderen

Under omtale av Speiderarbeidet i bygda, har vi under Oppegård vært 10 år for tidlig ute når det gjaldt nedleggelsen av pikespeidertroppen. Det riktige er at troppen ble nedlagt i 1963 og opprettet igjen i 1973 med Berit Vamnes som leder.

Kollen. Gnr. 40/42

Oppe på høyden bak stabburet til Bonde Hansen midt i Kolbotn sentrum lå denne flotte paviljongen hvor det var både bakeri med konditori og diverse tilstelninger for bygdas befolkning. Her oppe ble det drevet danseundervisning og visstnok også bokseundervisning.

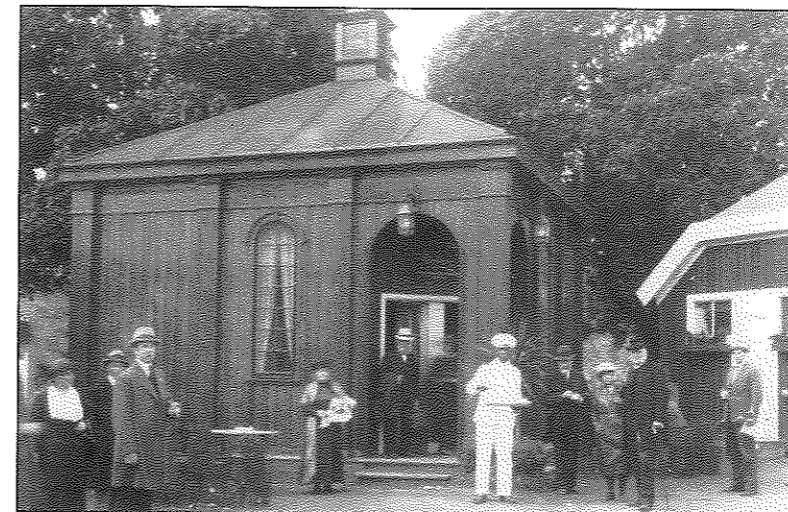
Det var Emil Nielsen på Venleik som eide Kollen. Venleik er villaen bak tannlege Lundebys hus ved Kolbotnvannet. Emil Nielsen ble kalt «Gåse-Nielsen» ukjent av hvilken grunn. Forklaringen kan jo være så enkel som at han holdt gress ved vannet? Han skal visstnok ha vært litt av en skøyer og en original, og svært foretaksom. Etter første verdenskrig startet han «Vedcompagniet» like ved jernbaneundergangen i Th. Hansens vei. Her hadde han sag og kløvemaskin, samt to hester, Vena og Pluggen. I haven på Venleik skal Gåse-Nielsen også ha hatt en geitebuk med seletøy og vogn.

Nielsen var tilknyttet Nidar Chokoladefabrik, og det var på en av de mange varemessene i Oslo han fikk tak i paviljongen. Det var Nidar som brukte den som utstillingspaviljong, og etter messen kjøpte Nielsen hele paviljongen og bygde den opp igjen på Kollen.

Dette var i 1921, og det var nok mange av bygdas beboere som gledet seg stort over et slikt forsamlingssted oppe på den fine grønne kollen i sentrum av Kolbotn. Men det var et problem, – og det var at den åttekantete bygningen ikke var isolert, og heller ikke hadde noen varmekilde. Den oppfinnsomme Nielsen ante råd også for dette, og bygde derfor en slags varmluftovn i et kjellerrom. I teorien skulle den varme luften stige opp i lokalet gjennom noen kanaler, og – teorien var sikkert god, men i praksis virket det ikke helt som forventet. På ekstra kalde dager måtte man derfor utstyre seg med både votter og lue inne i paviljongen.

Slik så det ut på Kollen i 1920-årene. En staselig bil står som dere ser også parkert utenfor konditoriet. Personene på bildet skal etter hva vi vet være: Margaret Holmberg sittende på bakken med hund, Anna Kloppa, sjåfør Reidar Schau-Svendsen, fru Nilsen og Jens Vestby.

Bildet skal være fra en 17.mai-tilstelning på Kollen, men årstallet har vi ikke opplysninger om.

Det skal ha vært mange fester og annen selskapelighet på Kollen. Det ble oppført friluftsteater og annen kulturell aktivitet her oppe.

Når det gjelder Kollen Bakeri og Konditori har vi litt forskjellige opplysninger. Et sted finner vi at Oscar Hansen som bygde og bodde på Café Rasten, eide Kollen Bakeri og Konditori. En annen kilde mener det var en av Nielsens sønner som var konditor som drev dette bakeriet. Det kan jo være at sistnevnte drev stedet for Oscar Hansen som sto som eier.

Ganske sikkert må det ha vært en idyll den gangen Kollen var en møteplass for bygdas befolkning.

Paviljongen ble revet i 1937. Oppegård kommune skal ha kjøpt eiendommen i 1938. Kolbotn Husmorlag drev barnehage i en årrekke på Kollen, men denne ble nedlagt for noen år siden.

I gamle dokumenter finner vi at eiendommen Kollen ble skilt ut fra Gnr.40/1 i 1909 og med eiendommen følger rett til båthavn ved Kullebundvannet, og vannledning fra ilen på hovedbølet.

Den første eieren har vi ikke funnet ut hvem var, men Emil Nielsen kjøpte eiendommen i 1917.

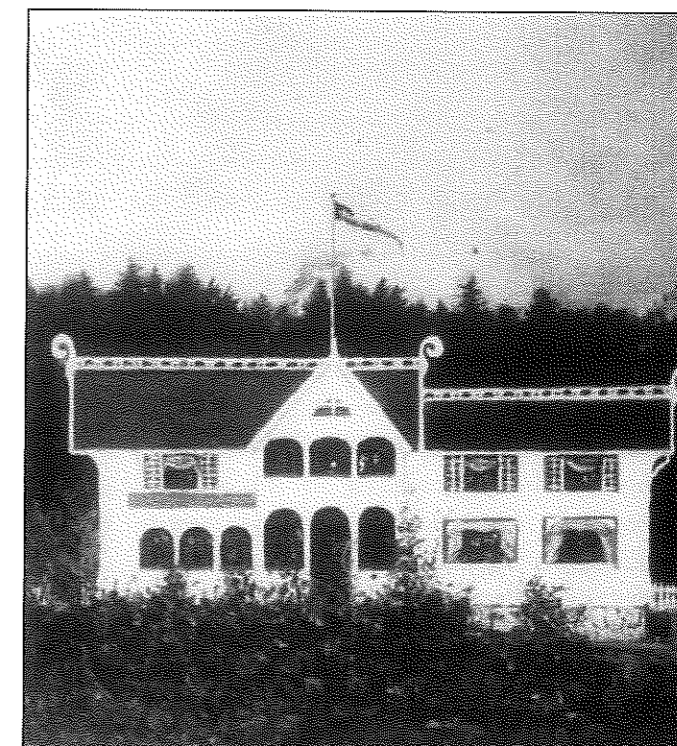
Huset som ikke forsvant

Som en liten kuriositet tar vi med dette bildet av Tårnhuset (Villa Hoelstad). Nå er jo heldigvis ikke dette huset revet, men som dere ser så har ikke tårnet alltid vært der. Vi vet ikke når tårnet ble bygget, men eldre Oppegård-innbyggere kan ikke huske huset uten tårn, så vi antar at det ble bygget veldig tidlig. I et historisk skrift kan vi lese at flagget viftet fra en flaggstang oppe på tårnet, og dette var i 1916.

Vi vet at kunstmaler Jens Hoelstad bodde der veldig tidlig, men om det var han som bygde det, vet vi ikke. Eiendommen ble i alle fall skilt ut fra Gnr.40/1 i 1911 så vidt vi forstår. Vi har ikke funnet opplysninger om det var Hoelstad som var første eier eller om det var andre. I 1934 kjøper familien Stensrud eiendommen.

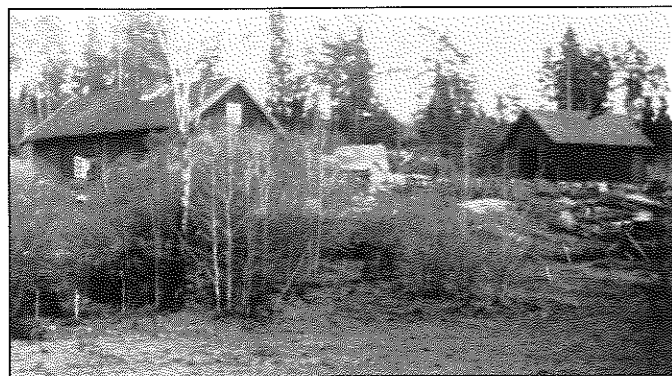
Som bildet viser, var det en staselig bygning også uten tårn, men enda mer herskapelig ble det nok etter at tårnet kom til.

Heldigvis har dette landemerket i Kolbotn sentrum unngått rivningstrusselen, og i stedet fått status som verneverdig.

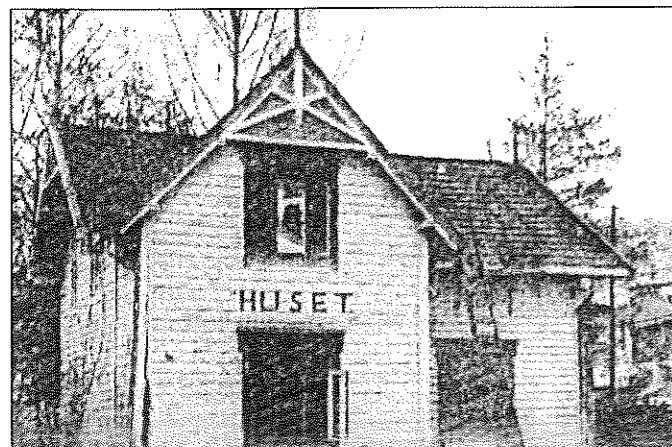

Husene som forsvant

Lienga
Gnr.39/1

Dette bildet av Lienga skal være fra ca 1930. Vi har ikke mange opplysninger om bruket, men vet at det skal ha hatt ca 35 mål innmark. Skjøte fra 1949 viser at Lilly Tonga overtar eiendommen etter J. Ingiers dødsbo for kr. 126 000.

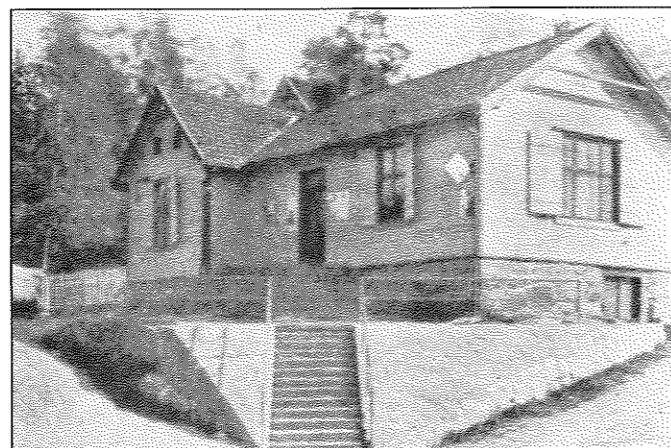
Steinor
Gnr.40/160

I 1980 forsvant "Huset" som lå i Skiveien like ved oppkjøringen til Bekkeliveien. Da var det i så dårlig forfatning at mange nok var glade for at det forsvant, men Huset har huset mange gjennom årenes løp. Eiendommen het opprinnelig Steinor, men da Metodistkirken etablerte seg her angivelig i 1927 ble det hetende Wesley kapell.

Eiendommen ble skilt ut fra Gnr.40/69 i 1913. Ut fra de gamle skjøtedokumentene kan det se ut som en Harald Nyborg var inne i bildet den første tiden før Metodistkirken overtok skjøte over eiendommen.

Forhenværende bygnings sjef Karl Thingstad uttalte til pressen den gang huset ble revet, at huset var av elendig kvalitet. Rundt 1912 og i noen år fremover drev noen folk og kjøpte opp tomter rundt Kolbotnvannet. De forsøkte fortrinnsvis å selge disse til Oslo-folk. Oppsetting av hus var også med i tilbudet, og til dette brukte de visstnok materialer fra gamle Oslo-gårder.

I 1970 overtok Oppedgård kommune eiendommen, og da fikk den gamle trebygningen nytt liv og nok et navneskifte, nemlig «Huset». Det var ungdomsklubben som etablerte seg her. Kanskje er det en del av dagens foreldregenerasjon som har minner om sin ungdomstid i dette huset? Også viseklubben «Visulf» holdt til her.

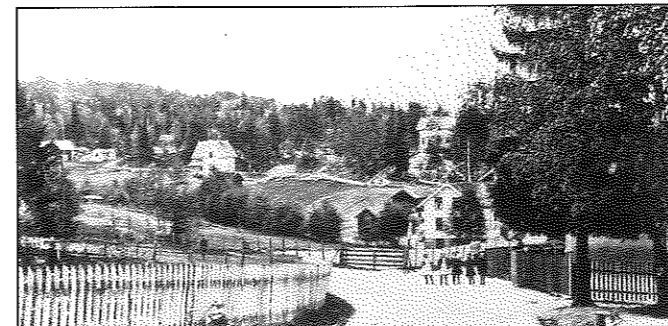
Oddborg
Gnr.40/236

Her lå Kjøpmann Petersens butikk fra 1926. Butikken lå nederst i Bekkeliveien der 7-eleven ligger i dag. Kjøpmann Peter Petersen fikk skjøte på eiendommen i 1925. Eiendommen var skilt ut fra Gnr.40/56.

Vi har ingen opplysninger om når huset ble borte, men kjøpmann Petersen fortsatte sin forretning i bygget som i dag huser 7-eleven. Etter hvert ble Petersens butikk en ren kjøtt- og fiskeforretning mens kjøpmann Gustav Berntsen drev kolonialforretning ved siden av.

Vi tipper at det var hard konkurranse mellom kjøpmann Petersen og Samvirkelaget som lå lenger oppe i Bekkeliveien.

Husene som forsvant

Rabben
Gnr.40/108

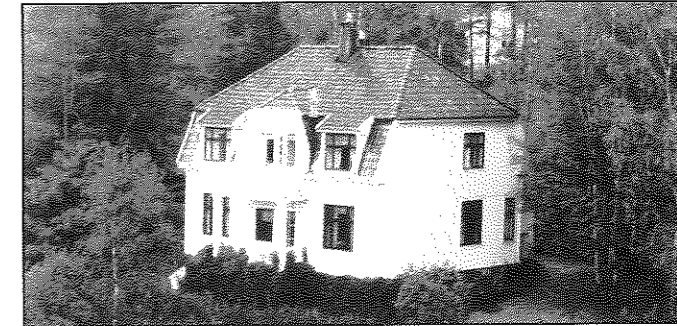
Dette bildet skal være fra ca 1912 og viser området rundt gamleskolen nedenfor Kolbotn kirke. Bildet er tatt fra Haslebakken (nå Kirkebakken) og mot Sønsterudveien. Helt til venstre ser vi Bekkeli (står), Rabben (revet), Olivenborg, (brent ned av brannvesenet oktober 2002 fordi det skulle fjernes) og Steinor (revet). Skolen lå bak trærne til høyre i bildet.

Rabben ble skilt ut av Gnr.40/69 Bjerkelangen ved skylddeling i 1911 til Sivert Herje. Han skal ha hatt ærestittelen Fanejunker og var medlem i foreningen «Landstormen».

Granheim
Gnr.40/7

Granheim er den gamle Telegrafbygningen som lå oppe i lia hvor Kolbotn Terrasse ligger nå. Et skjøte fra 1897 forteller at jernbaneformann Otto Olsen kjøpte eiendommen av Th. Hansen for 630 kroner. Tinglyst 23. april 1897. I 1917 finner vi et skjøte fra Otto Olsen til Kate Bjørn. Videre finner vi et skjøte tinglyst 8. januar 1918 fra Kate Bjørn til B. Wilhelmsen, og fra 19. november 1922 et tinglyst skjøte fra B. Wilhelmsen til S. Ultvedt. I 1925 kommer Det norske Telegrafverk inn i bildet gjennom et tinglyst skjøte datert 18. juni 1925.

Kjelle
Gnr.40/150

Denne flotte villaen lå oppe i høyden rett bak der hvor Sparebanken Nor har sine lokaler på Kolbotn. Her bodde familien Espeland. Overrettssakfører Niels Espeland var ordfører i Oppedgård fra 1923 – 25. Datteren, Lisen Espeland gjorde seg bemerket med sitt store sosiale engasjement og sine idrettslige prestasjoner. I de harde tredveåra da hun hadde sin ungdomstid var det ikke lett å vokse opp. Selv levde hun på solsiden i samfunnet, men hun glemte ikke de som hadde det vanskelig. Hun var også sterkt knyttet til Speiderbevegelsen. I nesten hele sitt vokseliv var hun knyttet til Utenrikstjenesten og levde i mange år i Hellas. Familien har opprettet et legat etter Lisen. Legatet skal gi økonomisk hjelp til barn og unge i kommunen, - fortrinnsvis innenfor aktiviteter som idrett eller speiding.

Schönheim (Tyskergården)
Gnr.40/9

Denne store bygningen som lå i Strandliveien tvers overfor det nye Megabygget, huset flere familier. Vi finner at eiendommen er utskilt ved skylddeling 24. februar 1899. Skjøte til Emil Moestue A/S 17. april 1920, og senere skjøte til Sverre Fougner Unneberg for kroner 48.500 den 18. mai 1948. Senere er det diverse skjøter innen familien. Vi vet ikke helt hvor det tyske har kommet inn i bildet. Men det kan kanskje ha hatt noe med firmaet Emil Moestue A/S å gjøre? Huset ble revet rundt 1980. Bildet er tatt i 1977.

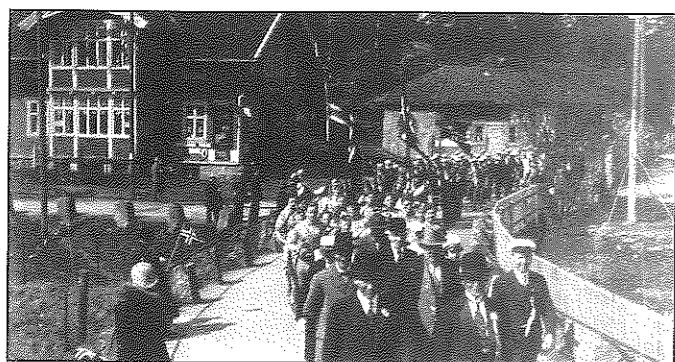
Husene som forsvant

Solgården
Gnr.40/242

Solgården lå rett nord for Tårnhuset omtrent der hvor K-bankbygget ligger i dag. Eiendommen ble solgt fra Trygve Hansen til Stephanie Kristiane Bucher for kr. 3.400 i 1917. Allerede i 1921 skal Oppegård kommune ha kjøpt eiendommen sammen med flere andre eiendommer for en pris av kr. 42.500.

Solgården har vært brukt som prestebolig og rektorbolig. I 1946 holdt også lensmannskontoret til i Solgården noen måneder. Staselig må det ha vært i denne villaen en gang i tiden, med en fin beliggenhet og utsyn over hele sentrum. Vi vet at de siste årene før huset måtte vike plassen for utviklingen i Kolbotn sentrum ble det brukt som kontorbygg.

Trudvang
Gnr.40/16

De som har levd en stund i Oppegård husker nok kjøpmann Per Lies butikk på Kolbotn. Trudvang som huset het, lå i krysset der den gamle Mastemyrveien møtte Kolbotnveien. Eiendommen ble utskilt fra Gnr.40/1 ved skylddeling 28. januar 1901. Det var butikk i huset i en årrekke, og vi vet at kjøpmann Lie drev med isskjæring på Kolbotnvannet, og fraktet svære isblokker med hest og vogn til butikkklageret. Kommunen overtok huset i 1978.

Haugen
Gnr.40/30

Denne flotte boligen lå mellom Skiveien og jernbanen litt på skrå overfor der hvor 7-eleven ligger. Dette var før det ble anlagt gang- og sykkelvei, og Skiveien var heller ikke så bred. Gangveien som i dag går ned bakken, under jernbanen og munner ut i Solbråtanveien, var den gang kjørevei.

Eiendommen ble skilt ut fra Gnr.40/2 ved skylddeling 7. november 1908, og i et skjøte overdratt Oppegård kommune 17. november 1920. Det er litt usikkert hvem som satt på det første skjøtet, men det er grunn til å tro at dette var Ole Johansen med hustru Sofie Hansen.

Oppegård kommune brukte huset som distriktslegebolig i mange år. Det er ganske sikkert mange som fremdeles husker Dr. Trædal som bodde og hadde legekontor her i en årrekke. De siste årene før huset ble revet, hadde speiderne tilhold her. Revet da utbedringen av Skiveien tok til.

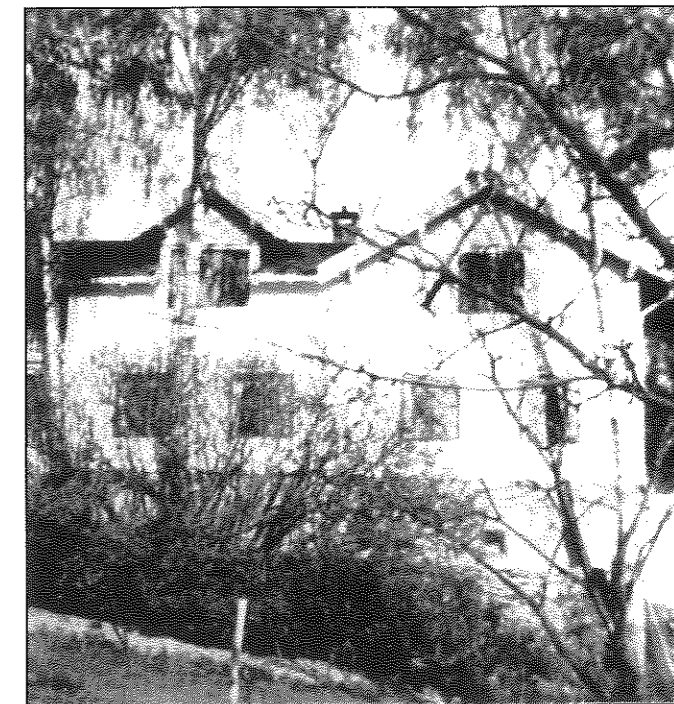
Husene som forsvant

Østre Oppegård
Gnr. 33

Det fortelles at det spøkte i hovedbygningen på Østre Oppegård på Svartskog. De siste årene før det ble revet, sto det tomt, og forpakteren Birkeland har fortalt om mange merkelige og uforklarlige hendelser. Dører ble åpnet, og lys ble slukket uten at noen hadde vært der. Folk som våget seg inn kunne høre skritt i trappen og dører som gikk opp og igjen. Noen påsto å kunne se flakkende lysskjær i et av vinduene i annen etasje på kveldstid. En gang politiet hadde lånt huset for å trene politihunder i å pågripe innbruddstyver, reagerte hundene ved å legge seg ned på gulvet og pipe. Deretter skal de ha krøpet ut av huset med halen mellom beina, og nektet plent å gå inn igjen.

I 1948 var Østre Oppegård gjenstand for stor oppmerksomhet. Eierne av gårdene Østre og Vestre Oppegård, fabrikkieier Reidar Tiedemann Johannesen ville kaste ut forpakterne, og det kun få dager før jul. Mange engasjerte seg sterkt for å hindre utkastelsen, og den dagen den skulle finne sted, ble det satt opp busser fra Stortorvet i Oslo, som brakte en masse mennesker ut til Svartskog for å aksjonere. Saken endte imidlertid godt for forpakterne. De fikk bli.

Engersbråten
Gnr.40/6

Engersbråten var en plass som lå i Sønsterudveien. Eiendommen ble skilt ut fra Gnr.40/2 10. august 1895. Fra 1899 finner vi et skjøte til H. Myrvold. Vi finner også at eiendommen blir sammenføyd med bnr. 24. I 1958 skjer et skifte til Dagfinn Myhrvold som var veivokter. Etter hans død i 1964 ble eiendommen overtatt av enearving Eva Therese Bache. I 1989 ble det nok et eierskifte av eiendommen.

Høyås
Gnr.38/3

Småbruket Høyås lå like ved Kongeveien mellom Øvre Prinsdal og Ødegården. Bildet viser det lille bruket en vinterdag i 1935. Vi har få opplysninger, men sannsynligvis ble Høyås skilt ut fra Øvre Ormerud gård i 1846. Småbruket ble revet i 1975.

Café Bristol

Omtrent der hvor Oppegård-senteret ligger i dag, lå Café Bristol. Det er god klang i dette navnet, og mange er det sikkert som har gode minner fra trivelige stunder på denne caféen. Noen har kanskje ingen minner i det hele tatt... For – det kunne nok hende en og annen at det var vanskelig å stable bena på rett kjøll og peile ut rett kurs for hjemveien etter et besøk på Café Bristol.

Molle Bjørngaas kan fortelle at huset mest sannsynlig ble bygget i 1914, og det var café fra 1917. Det var Marie Hansen som drev Café Bristol. Hun bodde selv i annen etasje og i tredje var det utleie av hybler.

– Vi barna kalte henne «tante Marie», og jeg husker at jeg ble sendt bort på caféen for å kjøpe tobakk til far rett som det var. Da pleide jeg å få en 25 øres sjokolade, forteller Molle Bjørngaas. Hun kan også fortelle at hver eneste 17. mai etter salutten klokken syv om morgenen, sang Mannskoret, – deretter dro de til Café Bristol for å leske sine tørre struper med en øll før barnetoget.

– Solveig Ungar overtok caféen etter Marie Hansen, forteller Molle Bjørngaas. Det var også en hage utenfor caféen, men møbler som det sto Frydenlund på. Da huset ble revet for å gi plass til Oppegård-senteret, kom bryggeriet og hentet utemøblene.

Magda Flåtestad avbildet ved Flåtestadstua i 1905.
Bildet er tatt av W. Barøe.

Flåtestadstua

I denne lille stua på Flåtestad bodde Magda Flåtestad som var den siste skysseren som rodde reisende over Gjersjøen. Sundet mellom Flåtestad på østsiden og Sjeisen på Gjersjøens vestbredd, var del av den gamle øst/vestforbindelsen.

Skyssstedet Flåtestad har nok hatt enorm betydning gjennom flere århundrer, - fra før Svartedauden og frem til 1920-årene. De mange reisende skulle tas hånd om, hester skulle fores og ha hvile. Over sundet ble de frakter på flåter ved hjelp av rep. Fra gammelt av skulle slike flåter være store nok til seks hester med ryttere.

Magda Flåtestad rodde de veifarende over sundet. Flåtestad ble lagt ned som skysssted i 1924. Samme år skal denne stua til Magda ha blitt revet. Både ved Flåtestad og ved Sjeisen lå ennå steinbryggene etter denne flåte- og båt-transporten frem til slutten av 1920-årene. Spor av disse skal finnes i dag.

Magda Flåtestad var av slekten Oppegård, og hennes døpenavn var Magdalena Gundersdatter. Hun ble gift Flåtestad.

Januar 2003

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
1			1 <i>Nyttårsdag</i>	2	3	4	5
2	6	7	8	9	10	11	12
3	13	14	15	16	17	18	19
4	20	21	22	23	24	25	26
5	27	28	29	30	31		

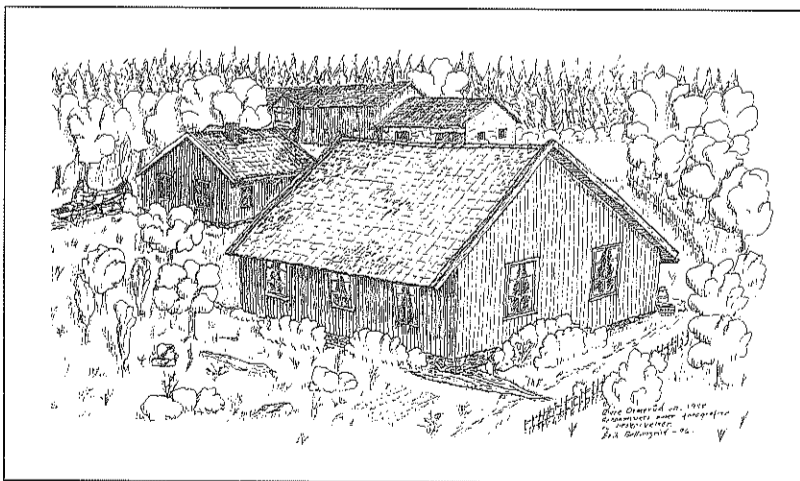

Nedre Ormerud

Gnr.38/1

Vi har få opplysninger om bygningen, men har funnet opplysninger om en delingsforretning i 1823 hvor grensene mellom gårdene Fløysbonn, Prinsdal og Ormerud er bestemt. Fra 1912 var det mange utskillelser og vi har opplysninger om et skjøte i 1912 hvor Interesseseselskapet Ormerud er nevnt. I 1956 overdras eiendommen til Oppedgård kommune uten vederlag, men verdien er satt til 200 kroner. Hovedbygningen ble revet i 1963. Nordbråten ved Nordbråtenveien/Fjellveien var en husmannsplass under Nedre Ormerud.

Februar 2003

Øvre Ormerud

Gnr.38/2

Dette var opprinnelig husmannsplassen «Ormerudbråten» under Nedre Ormerud gård, men ble delt for siste gang fra Nedre Ormerud i 1846. Ble da solgt til Gunder Mørck som fradelte og solgte plassen Høyås (Høiås) til Torer Jørgensen. Anders Augestad var siste eier, og drev gården frem til 1960. Han utparsellerte tomtene som nå kalles Augestadgrenda. Hele gården måtte vike plassen for Tårnåsen senter. Tomta til Sætre kjeksfabrikk ble også utparsellert fra Øvre Ormerud gård.

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
5						1	2
6	3	4	5	6	7	8	9
7	10	11	12	13	14	15	16
8	17	18	19	20	21	22	23
9	24	25	26	27	28		

Riget

Gnr.39/19

Husmannsplassen som lå i Kapellveien er nevnt både som Riget og Rike. Plassen lå under Lie gård som igjen lå under Ljansbruket. Om det er plassen som har gitt navnet til åsen vis a vis, eller om Rikeåsen har inspirert til navnet på husmannsplassen vet vi ikke. I 1865 skal husfaderen på plassen ha vært Torsten Hansen fra Enebakk som bodde her med kone og fire barn. Samme familie bor der fortsatt i 1875, men nå er fem av syv beboere oppført som jernbanearbeidere.

I 1891 kommer Henrik Emilius Andresen inn som husfader. Han står oppført som husfader, jordbruker, leilending og skogsarbeider. Hans konen Maren Emilie kom fra Oppegård og de hadde seks barn.

I 1900 er Oscar Christiansen oppført som husfader på Riget.

Kolbotns første poståpneri var på Rike i 1904 med Christiansen som bestyrer. Det idylliske bildet er tatt ca 1930.

Mars 2003

Gamleskolen

Gnr.40/3

Gamleskolen lå der hvor rundkjøringen i krysset Skiveien/Sønsterudveien nedenfor Kolbotn kirke ligger i dag. Skolen sto ferdig i 1868 og fikk navnet Kullebunden skole. Tomta lå under Kullebundbraaten og var gitt kommunen av sjøkaptein Morten Anker som eide Kullebundbraaten. Skolen hadde først kun ett skoleværelse, samt et lite kammers. Senere kom et skoleværelse til, samt en midtkorridor. Da tomta var i snaueste laget skal det ved to anledninger være kjøpt mer grunn til skolen.

Den gamle skolestua ble gradvis nedlagt i årene 1914 – 1922. Huset ble revet på slutten av 1960-tallet etter å ha vært brukt som kommunal bolig i mange år. Vi vet at en jordmor bodde her i en del år i 1940- og 50-årene.

Foto: Østlandets Blad

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
9						1	2
10	3	4	5	6	7	8	9
11	10	11	12	13	14	15	16
12	17	18	19	20	21	22	23
13	24	25	26	27	28	29	30
14	31						

Kringsjå
Gnr.40/8

Denne ærverdige villaen i sveitserstil var godt synlig i terrenget med sin plassering høyt oppe i lia der Kolbotn Terrasse ligger i dag. Villaen måtte vike plassen for terrassebyggingen, men ikke uten nokså sterke reaksjoner fra befolkningen. En Oppegård-innbygger var svært interessert i den staselige villaen, og kjempet iherdig for å skaffe en passende tomt hvor han kunne gjenreise huset. Dessverre gikk det ikke slik, og huset ble altså revet.

Eiendommen ble ved skjøte av 1898 overdratt fra Th. Hansen til P. Pettersen og O. Danielsen for 2000 kroner. I 1902 finner vi et auksjonsskjøte i.h.t. tvangsauksjon. I 1903 ser vi at Olaf Ottesen kommer inn i bildet, og sammen med ham en erklæring om at navnet heretter skal være Kringsjå. I 1909 avgir eiendommen grunn til stasjonen.

Villaen ble oppført i 1906. I 1919 overtok grosserer Harald Nyborg eiendommen. Det var byggmester Oscar Hansen som bygde huset, og dette skal visstnok ha vært hans svenneprøve. Oscar Hansen er byggmesteren bak Rasten, Pynten og andre bygninger på Kolbotn.

Kringsjå var som sagt bygget i sveitserstil, men med jugendvinduer.

April 2003

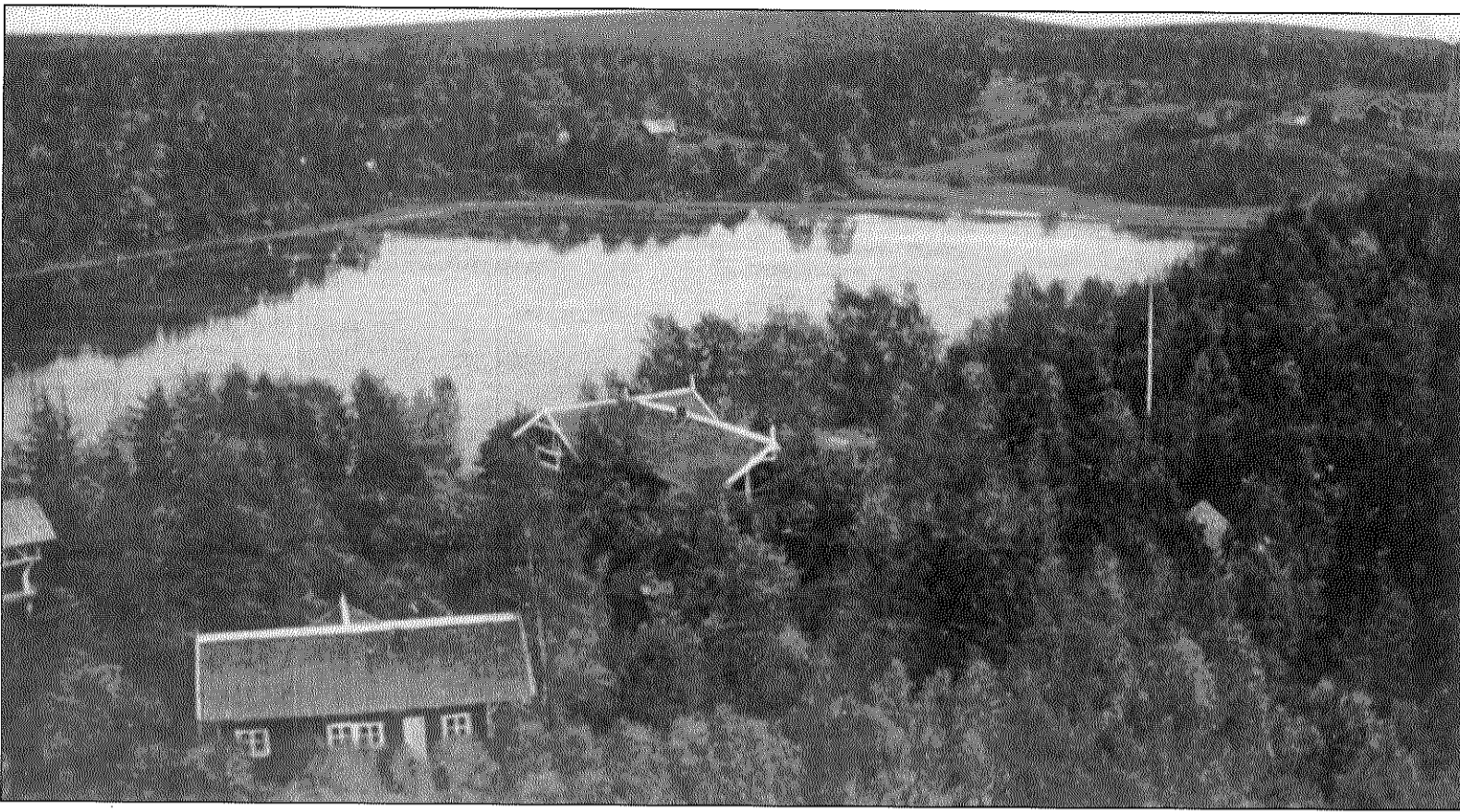
Apotekgården

Tomten til Apotekgården ble skilt ut fra Kringsjå. Forretningsgården var en murbygning som lå tvers overfor Kolbotn stasjon. Flere typer forretninger har holdt til her gjennom årene. Noes Papirhandel, bakeriutsalg for Nordberg Bakeri, Nyborgs frukt og tobakk, frisersalong, apotek, skobutikk og godtebutikken "Kremmerhuset". Familien Brinch drev frukt, sjokolade- og tobakksbutikk her i en lang årrekke.

Bildet er tatt i 1977.

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
14		1	2	3	4	5	6
15	7	8	9	10	11	12	13
16	14	15	16	17 <i>Skjærtorsdag</i>	18 <i>Langfredag</i>	19	20 <i>1. Påskedag</i>
17	21 <i>2. Påskedag</i>	22	23	24	25	26	27
18	28	29	30				

Speidernes dag, St. Georgsdagen, er den 23. april.

Fjeld Sanatorium

Nede ved idylliske Tussevanns bredd, akkurat der hvor badeplassen ligger, lå det en gang et somerpensjonat. Navnet var Fjeld Sanatorium, og så vidt vi har kunnet bringe på det rene, var det et slags rekreasjonshjem. Her skal Knut Hamsun og hans første kone, Bergljot Goepfert (født Bech) vært på bryllupsreise, og observante bygdefolk noterte seg at turtelduene fylte hvetebrødsdagene med nakenbading i Tusse, og at de lesket sine struper med Champagne.

Dette giftermålet fant sted i 1898. Samme år kom romanen "Victoria" ut. Hvem vet, - kanskje la Hamsun den aller siste finpussen på romanen her ute ved Tusse? Paret fikk datteren Victoria i 1902, men ekteskapet sprakk i 1908.

Molle Bjørgaas kan fortelle at det skal ha vært et gårdsbruk på eiendommen før dr. B. O. Florelius startet med somerpensjonat. Senere overtok familien Lorang driften av pensjonatet. Stedet bestod av flere små bygninger hvor gjestene bodde, men måltider og sosialt samvær ble inntatt i hovedhuset.

- Gjestene som gjerne kom fra Christiania, ble hentet på Oppegård stasjon med hest og vogn, og kusken hadde en caps på hodet hvor det sto "Fjeld". Denne kusken var min onkel, forteller Molle Bjørgaas.

På området skal det også ha vært en flott park med flere fremmede tresorter og sjeldne busker.

Molle Bjørgaas kan også fortelle at det skal ha gått et stort steinras i området en gang etter 1900, og en av de største steinene kom helt inn på et av husene på gården.

- Da krigen kom var det en familie fra Oslo som ønsket å kjøpe eiendommen for å drive matauk, men de fikk ikke kjøpt, forteller Molle Bjørgaas. Kommunen kjøpte opp eiendommen etter krigen og husene forsvant etter hvert. Kommunen har anlagt en fin badeplass på dette stedet hvor altså Hamsun nør sin Champagne og sin første hustru.

Østli

Denne gamle husmannsplassen lå der hvor Østli skole ligger i dag. Det var opprinnelig en av fire husmannsplasser under Østre Greverud gård, men i 1875 ble plassen overtatt av H&M Ingier på Ljansbruket. Eiendommen hadde på den tiden 30 mål dyrket mark.

I 1865 skal 48-årige Nils Poulsen fra Enebakk være oppført som "husfader" på plassen. Han hadde kone og 5 barn, samt "logerende legdelem", Marion Sigvardsdatter (67) fra Nesodden. Senere skiftet plassen "husfader" flere ganger. I 1925 overtok Erling Sæther med mor og søster. De kom dit fra Korsveien som faren hadde drevet fra 1914 til sin død.

Rester av husmannsplassen sto helt frem til 1956. Da ble de revet, og noe av tømmeret ble brukt til å bygge Laughytta til Oppegård Idrettslag.

I dag ligger Østli skole der hvor denne idylliske husmannsplassen lå.

Mai 2003

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
18				1 <i>Off. høytidsdag</i>	2	3	4
19	5	6	7	8	9	10	11
20	12	13	14	15	16	17 <i>Grunnlovsdag</i>	18
21	19	20	21	22	23	24	25
22	26	27	28	29 <i>Kr. himmelfart</i>	30	31	

Bjørkås
Gnr.40/63

Bildene viser det opprinnelige Bjørkås og aldershjemmet Bjørkås noen år senere der det fremstår som et nokså trist og kjedelig byggverk. I dag er som kjent sykehjemmet Bjørkås et flott anlegg.

Eiendommen Bjørkås ble utskilt fra Gnr.40/2 ved skylddeling 2. november 1909. Så skjer det en rekke utskillinger og sammenføyer i årene fremover. I 1925 finner vi sokneprest Løken i disse dokumentene, og vi vet at han skjenket Oppegård kommune en tomt til et gamlehjem. Bjørkås gamlehjem sto ferdig i 1936 med 12 plasser. I 1954/55 ble Bjørkås utvidet til 32 plasser, og skiftet navn til Bjørkås sykehjem og alderspensjonat. Senere vet vi at det har skjedd en rivende utvikling med stadige utvidelser. I 1996 ble Bjørkås totalrenovert, og i 2001 ble Bjørkås bolig- og dagsenter tatt i bruk.

Bjerkelangen
Gnr.49/69

Huset Bjerkelangen lå der hvor Skiveien nr. 73 ligger i dag i krysset Skiveien/Bekkeliveien. Bildet er fra 1916 og det ser riktig så idyllisk ut. De to som har tatt oppstilling på verandaen er Ture Andersen med fru Elise som den gang gikk svanger med sønnen Kåre som i dag er 86 år og bor i Vermont. Han dro til USA allerede i 1958 hvor han livnærte seg som en ettertraktet skredder og blant annet sydde dresser til president Kennedy. Personene på veien er Elna som var misjonær i India i mer enn 50 år, Oscar, Thorild (kalt tante Trill, og som mange nok husker som en hyggelig dame som gikk rundt og solgte blomsterbuketter på dørene), Martha og Rut.

Eiendommen ble utskilt fra Gnr.40/57 ved skylddeling 13. mai 1910. Skjøte av 23. mars 1927 til Elise Andersen, 14. februar 1953 til Kåre Andersen og 9. september 1966 til Kjell Dybdahl.

I 1911 ble det foretatt utskillelser til bruksnr. 108 Rabben, bnr. 109 Skandsen og bnr. 113 Nordlie. I 1913 også utskillelse til bnr. 160 Steinor.

Juni 2003

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
22							1
23	2	3	4	5	6	7	8
24	9 <i>2. Pinsedag</i>	10	11	12	13	14	15
25	16	17	18	19	20	21	22
26	23	24	25	26	27	28	29
27	30						

Vesleøya Gnr.40/107

Vesleøya i Kolbotnvannet er et idyllisk sted å legge inn til for roende en sommerdag. Like vanlig er det å se folk kose seg på den sydvendte brygga når mars sola varmer. Vi kan jo bare tenke oss hvor fint de har hatt det de som bodde i huset som sto på øya en gang. Det er litt usikkert hvorvidt det bodde folk her hele året en gang i tiden, men vi vet at huset i mange år kun ble brukt som sommersted.

Øya ble skilt ut fra Gnr.40/2 i 1911, og vi finner først navnet H. N. Gjersøe, og senere M. P. Olsen. Sistnevnte skal ha vært en driftig mann som gjorde det godt innen skraphandler-bransjen. I de gamle dokumentene finner vi at han står oppført under "Indkjøb og Export af Avfalds-artikler". Han ble visstnok kalt fille-Olsen.

I 1923 finner vi et skjøte til Oslo Kristelige arbeiderforening, og i 1951 et skjøte fra ovennevnte forening til en A. Haave for kr. 15 000.

I 1973 kjøpte Oppegård kommune eiendommen, og speiderne brukte huset i noen år før det brant ned.

Solveig Haave som bor på Lambertseter forteller at da hun og mannen kjøpte øya i 1951, var det rene idyllen. Familien dro fra byen og ut til øya i ferier og helgene store deler av året. Da vannet ble veldig forurenset på 70-tallet solgte de øya til kommunen. Solveig Haave forteller at mannen hennes var kjent med Vesleøya allerede fra 1923 ettersom hans far var formann i Oslo Kristelige arbeiderforening som kjøpte øya. Denne foreningen brukte øya som feriested, og det kunne være 30 – 40 personer samlet der på en gang.

– Det var to soverom i 2.etg. Kvinnene sov på ett, og mennene på et annet, forteller Solveig Haave som også forteller at den spesielle porten består av en hvalkjeve. Hun tror det nok må være noe fille-Olsen satte opp da han eide øya. Det skal fremdeles være noen rester av denne porten i dag.

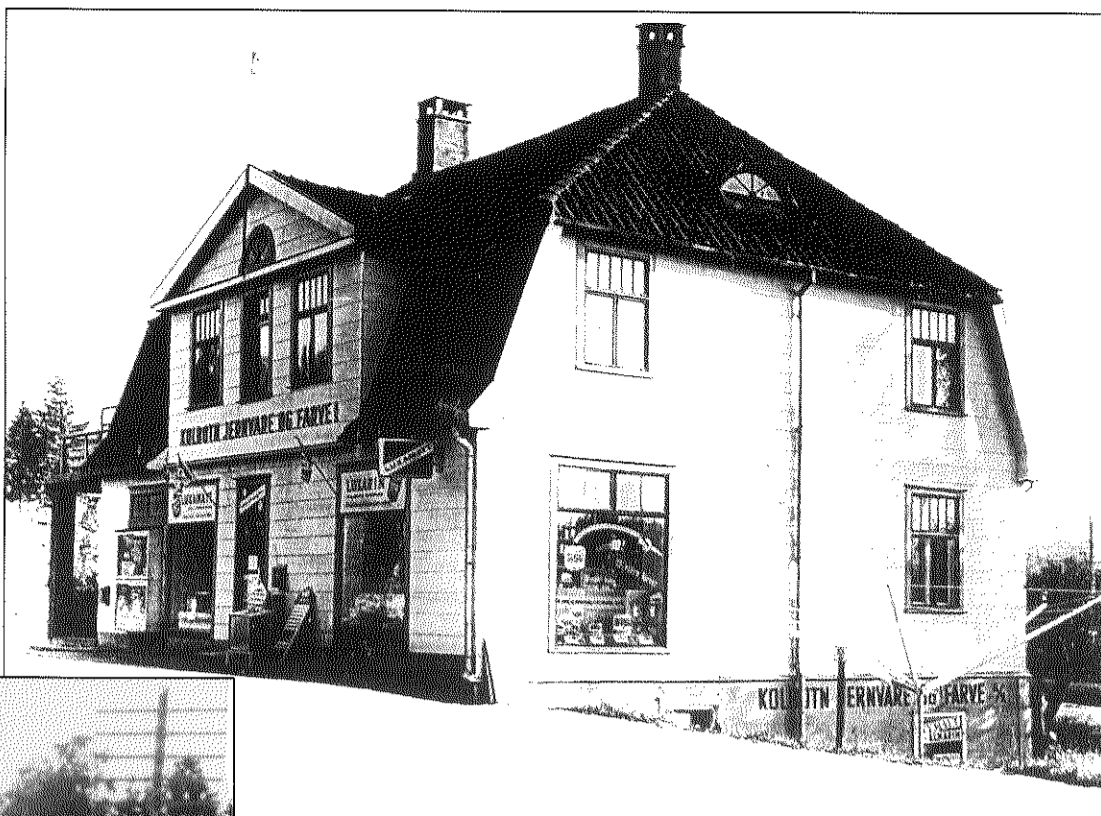
Juli 2003

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
27		1	2	3	4	5	6
28	7	8	9	10	11	12	13
29	14	15	16	17	18	19	20
30	21	22	23	24	25	26	27
31	28	29	30	31			

Aulestad

Gnr.40/146

Er det noen som minnes de gode gamle dager på Kolbotn når dere ser dette bildet av den gamle forretningsgården Aulestad? Den lå midt i Kolbotn sentrum omtrent der Sentrumsbygget ligger i dag. Her drev kjøpmann Christensen kolonialbutikk fra 1921. Familien Christensen kom fra Asker og kjøpte to butikker, en fruktbutikk og en kolonialforretning. I annen etasje holdt Oppedgård Sparebank til etter at de flyttet ut fra Kullebunden Gård. I 1946 ble butikken delt i en isenkram og en kolonial, og Arne Martinsen overtok kolonialen. Legg merke til Kolbotnveien som strekker seg gjennom sentrum. Ganske så annerledes enn dagens Miljøgate. Til høyre et stykke frem skimter vi også Skolebakken, eller Laumannbakken som den het. Artig er det også å se de gamle telefonledningene. Ganske dominerende var de. En annen artighet er jo at gården hadde samme navn som hjemmet til Bjørnstjerne Bjørnson i Gausdal.

24

Gulborg

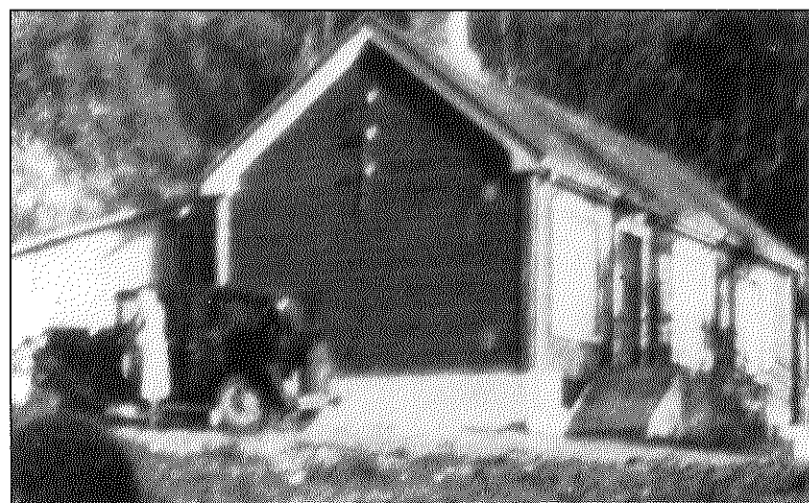
Gnr.40/104

Huset lå et stykke oppe i Bekkeliveien og var i flere år Samvirkelag. Handelslaget kjøpte tomten på 1 ? mål i 1928 til en pris av kr. 1000,- men med rett til å ta vann på tomten. Betingelsene var 500,- kontant og resten over 5 år. Småpenger etter dagens målestokk, men sikkert harde bud den gang. Martin Hogseth fikk oppdraget med å lage utkastet til en bygning, og kom frem til at han kunne oppføre et hus på 4 x 6 meter inkl. grunnmur for den nette sum av kr. 1.500,-. Utover dette skulle medlemmene godskrives kr. 0,50 pr. time som skulle godskrives medlemskonto.

I romjulen, - nærmere bestemt 28. desember 1929 sto huset ferdig, og fikk navnet Kullebund Indkjøpslag. Åpningstiden ble satt til torsdager 9.30 – 13.30 og fredager fra 9.30 – 20.00.

Etter hvert ble det noe misnøye med åpningstidene, og man begynte å vurdere å omdanne innkjøpslaget til samvirkelag. Det ble ført forhandlinger med NKL samtidig som det ble drevet storstilt agitasjonsvirksomhet for å få bygdas husmødre til å handle i lagets utsalg. 18. februar 1931 ble det besluttet å gå over til samvirkelag.

Allerede før dette huset ble bygget i Bekkeliveien hadde man et handelslag i en privatbolig på Solbråtan. Dette ble drevet fra 1920 til 1924 da laget måtte innstille driften p.g.a. vanskelig økonomi.

25

August 2003

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
31					1	2	3
32	4	5	6	7	8	9	10
33	11	12	13	14	15	16	17
34	18	19	20	21	22	23	24
35	25	26	27	28	29	30	31

September 2003

Sundbye Gnr.40/169

I denne flotte, men visstnok svært så trekkfulle villaen, lå Kolbotns første apotek. Huset lå i Kolbotnveien like ved jernbanebrua, og ble revet i 1980 da tunnelen gjennom Rikeåsen skulle anlegges.

Eiendommen ble skilt ut fra Gnr.40/151 i 1913. I 1925 kjøpte apoteker Haakon Hench eiendommen, og ominnredet villaen så det ble plass til apotek. 1. mars 1926 kunne han åpne dørene til bygdas første apotek, etter at offentlig apotekvisitator først hadde foretatt en inspeksjon. Vedkommende uttalte at "Hele apotekanlegget virker net og tiltalende og vidner om en omhyggelig planleggelse"

Til tross for at bygda nå hadde fått eget apotek, gikk det ikke så bra med omsetningen. Mange av innbyggerne gjorde sine apotekinnkjøp i Oslo der de arbeidet. Omsetningen skal ha ligget på mellom 30 000 og 40 000 kroner i mange år, og måtte ha offentlig støtte for å overleve.

I et jubileumsskriv fra Kolbotn Apotek fra 1994, fortelles det at da apoteket åpnet i 1926, var det et av landets minste apotek, og personalet besto av en kvinnelig lærling foruten apotekeren selv.

Giftprotokollen viser at det ble produsert og omsatt atskillige kilo fosforgift for å ta knekken på rotter helt fram til etter krigen.

I 1934 flyttet apoteket over i Apotekgården noen meter sydover i Kolbotnveien.

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
36	1	2	3	4	5	6	7
37	8	9	10	11	12	13	14
38	15	16	17	18	19	20	21
39	22	23	24	25	26	27	28
40	29	30					

Oktober 2003

Fjøsanger Gnr.40/254

Dette var en av forretningsgårdene i Kolbotn sentrum. Gården lå like ved oppkjørselen til Telenorbygget i Kolbotnveien (nå Miljøgata), og hadde villa Sundbye med det første apoteket som nabo. I Fjøsanger-gården var det manufakturforretning (Bjørns Manufaktur) og under krigen lå Garvågs fiskehandel i gården.

Vi finner at Kate Bjørn får skjøte over eiendommen fra Trygve Hansen for kr. 600,- i 1917. Det ser ut som det var en betingelse om at eiendommen skulle brukes til villamessig bebyggelse med forbud mot handel. Slik gikk det altså ikke.

I et avisutklipp som vi ikke kan datere, men som må ha vært under ordfører Tore Haugens tid 1969 – 1975, ser vi at Fjøsanger er blitt det store samtaleemne blant politikerne i Oppegård. I utklippet kan vi lese at Oppegård Arbeiderparti hadde kjøpt det saneringsmodne huset for å bruke det som sitt partihus, men formannskapet inkl. de fire AP-representantene hadde hele tiden vært innstilt på at Oppegård kommune skulle kjøpe huset for deretter å rive det. AP's partiformann, Leif Hovden skal ha uttalt at AP gjerne kunne overlate huset til kommunen, men mot en erstatningstomt, noe formannskapet ikke kunne godta.

Også Helsesrådet involverte seg i saken fordi huset ble ansett som helsemessig farlig, og de konkluderte med at huset var kondemnabelt. Utbedringer som var nødvendig for å unngå kondemnering beløp seg til 24 000 kroner bare for første etasje. Andre etasje var ikke besikket. Formannskapet var innstilt på å kjøpe opp gården for 86 000 kroner, men gikk ikke med på å stille noen erstatningstomt til Oppegård Arbeiderparti.

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
40			1	2	3	4	5
41	6	7	8	9	10	11	12
42	13	14	15	16	17	18	19
43	20	21	22	23	24	25	26
44	27	28	29	30	31		

Pynten

Gnr.40/165

Huset som lå i Kolbotn sentrum på vestsiden av jernbanen, ble revet så sent som i 1985, så mange husker nok fremdeles dette huset hvor det bl.a. var legekantor de siste årene. I dag er det en parkeringsplass der huset sto. Pynten ble bygget av Oscar Hansen som også bygde Café Rasten og Kringsjå. Byggmesteren bodde på Pynten mens han bygde Café Rasten. Vi tror Pynten ble bygget i 1913.

I et historisk skriv skrevet av Erik Ballangrud etter intervju med søstrene Eva og Ruth, døtre av byggmester Oscar Hansen og Ingeborg Therese Eugenia (f. Pettersson), forteller de om en rik og god barndom på Kolbotn. De forteller også at moren drev en butikk på Pynten, og en sommerkafé fra en liten paviljong.

Like ved Pynten lå det i mange år en liten grindvokterbolig. Før jernbanebrua ble anlagt i 1892, var overgang med grind, og da trengte man naturlig nok en grindvokter. Anne Helene Olsen, datter av skinnleggerformann Otto Olsen, skal visstnok ha vært grindvokterske i 1890-årene. Grindvokterboligen ble revet i alle fall før 1933.

Rødkilden

Rødkilden var en husmannsplass under Søndre Oppegård, og lå like inn til grensen mot Ås bare noen få hundre meter øst for Sjødal. Det hevdes at navnet mest sannsynlig kommer av at vannet i brønnen har hatt et rødbrunt jernlignende skum på overflaten. I 1865 bodde husmann Kristian Bergersen (50) med kone, barn og barnebarn samt tjenestekar på Rødkilen. Til sammen 14 personer. I 1875 kommer Andreas Olsen inn i bildet, og 1891 skal han ha hatt boende tre personer for betaling. En fem år gammel jente fra Christiania som var bortsatt av moren, en 49 år gammel mann fra Oppegård som var bortsatt av fattigvesenet i bygda og en 80 år gammel enkemann fra Flekkefjord som var bortsatt av Nordby fattigvesen. Senere kommer Julius Pettersen inn i bildet, deretter Gustav Enstrøm. Plassen ble fraslyttet midt på 1960-tallet. På plassen er det funnet en steinøks.

November 2003

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
44						1	2
45	3	4	5	6	7	8	9
46	10	11	12	13	14	15	16
47	17	18	19	20	21	22	23
48	24	25	26	27	28	29	30

Rasten Gnr.40/221

Dette må sies å være et av de flotteste og mest spesielle husene som har vært oppført i kommunen, og mange var det som opplevde det som en stor tragedie da det måtte vike plassen for utviklingen i Kolbotn sentrum.

Etttersom det i mange år ble drevet café i huset ble navnet på folkemunne hetende Café Rasten, - også i mange år etter at siste kaffekopp for lengst var drukket opp, eller siste halvliter begjærlig tømt.

Huset ble reist av byggmester Oscar Hansen som vi har nevnt også bygde Pynten og Kringsjø. Byggmesteren flyttet selv inn i huset med familien da det var ferdig, sannsynligvis i 1916.

Hele Rasten ble bygget av murblokker som byggmesteren hadde satt i gang en produksjon av. Han fortsatte produksjonen av disse blokkene i kjelleretasjen etter at han hadde flyttet inn på Rasten.

Døtrene til Oscar Hansen, Eva og Ruth har i et intervju fortalt at de hadde både ku, hester, griser, høner, kalkuner og en geitebuk på Rasten. Familien drev butikk i kjelleretasjen på Rasten, senere ble det bygget et tilbygg forbundet til hovedhuset med en buegang. Her ble det manufakturforretning, og i første etasje i hovedhuset ble det kafé. Senere ble det også utvidet med selskapslokaler. Landstormen hadde sine faste møter på Rasten. I kjelleretasjen regjerte skomaker Nilsson. Han var svensk og skal etter sigende ha vært mer opptatt av å prate enn å såle sko. I en sidebygning til uthuset holdt fru Sand til med sitt "Vaskeri og Strygeri". Det var nok mange menn som fikk stivet sin snipp hos fru Sand. Kommuneadministrasjonen holdt til i annen etasje på Rasten i flere år.

I 1964 kjøpte Oppegård kommune Rasten for kr. 215 000.

Willy Østberg og avdøde Else Slaatten har skrevet en lengre artikkel om Café Rasten. Vi har fått Østbergs tillatelse til å trykke artikkelen i sin helhet. Denne kan du lese på neste side.

Desember 2003

UKE	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
49	1	2	3	4	5	6	7
50	8	9	10	11	12	13	14
51	15	16	17	18	19	20	21
52	22	23	24	25 <i>1. juledag</i>	26 <i>2. juledag</i>	27	28
1	29	30	31				

Café Rasten

– møteplassen på Kolbotn

Rasten - eller Cafe Rasten, som huset også ble kalt – var i mange år kommunens sentrum. Den ble bygget i 1915 på den tomten som i dag ligger øde, gjennomskåret av utvidet veikryss Kolbotnveien/ Kapellveien og broen til tunnelen, og ble revet i 1980. Med rivningen av Rasten mente mange at noe av «sjelen» til gamle Kolbotn forsvant.

Bygnings- og reguleringsjef Enger beskrev i sin tid Rasten slik:

«Bygningen som er oppført av betongsten av en meget tidlig produksjon, nærmest fra et forsøksstadium med bruk av betongsten i norsk bygningskunst, er i og for seg et interessant fenomen. Dens arkitektur er forsåvidt typisk for perioden rundt 1920, og den er selvsagt preget av betongstenens struktur og de virkninger slik sten gir en fasade.»

Det var byggmester Oscar Edwin Hansen, innfødt Kolbotn-gutt som satte opp bygget. Han førte opp mange hus på Kolbotn. I annekset på Rasten var det den gang et sementstøperi som laget portstolper og gjerdestolper av betong. Prøver på disse står fortsatt i enkelte gjerder og rekkverk på Kolbotn. I hovedhuset har kommuneadministrasjonen – herredskasserer, trygdekontor, formannskapssekretær og bygningsinspektør - holdt til fra 1916 til Herredshuset ble oppført i 1947. Også Indre Follo Herredsrett hadde sine rettsmøter på Rasten. Her holdt Landstormen til i mange år og her ble Kolbotn Idrettsklubb stiftet. Her ble grunnlaget lagt for Guttemusikken som igjen ga impulsene til Kolbotn Ungdomskorps. Her holdt også Cafe Rasten til, samlingspunktet helt til Samfunnshuset kom i 1962. Cafe Rasten ble drevet av fru Therese Hansen. Den ble også brukt som selskapslokaler og mang en merkedag er feiret her. I kjelleretasjen var til å begynne med isenkram, hattebutikk og skotøy. Forretningen ble senere flyttet til tilbygget og utvidet med manufaktur.

Av kjente personer har Oskar Braaten bodd en tid på Rasten.

I uthuset var det først beboelseshus for familien Sand og så ble det brukt av skomaker Bertelsen. Deretter fikk barbermester Harry Jacobsen sin «Calon» der i 1932. Barbermester Harry Jacobsen var dansk og mange syntes han snakket «rart». Han hadde mange faste prominente kunder fra nærmiljøet.

I 1961 brøt det ut brann i huset. Heldigvis kom brannvesenet tilstede etter tre minutter og fikk hindret at huset brant ned. Det ble store skader i loftsetasjen men huset ble reddet. Ved bestemte værlag kunne en ane den sure lukten etter brann langt ut i 70-årene da sosialkontoret, parkvesenet og skolekontoret holdt til der.

Kaare Petersen omtaler Rasten slik i heftet «Guttedager på Kolbotn» utgitt i forbindelse med kommunes 75-årsjubileum i 1990:

Cafe Rasten lå rett over jernbanebroen i Kolbotn sentrum, ved hjørnet av Mastemyrveien, nå Kapellveien, og Kolbotnveien. Eier var byggmester Oscar Hansen. Han var en av de første på Kolbotn som hadde privatbil. En tid var det en stor Dodge, og Thorvald, som alle kjente, var både gårdsgutt og sjåfør.

Rasten var meget mer enn kafé. I annen etasje holdt hele kommuneadministrasjonen til. Der satt herredskasserer Bærøe hvor vi måtte gå for å betale skolepengene i middelskoleårene, ligningssekretær Karlsrud og bygningsinspektør Thingstad. Thingstad hadde den nesten umulige oppgave, alene å ha oppsyn med og kontrollere all byggevirkosomhet i kommunen. Han var dessuten sjenerøs med råd og veiledning til de mange som ga seg i vei med husbygging. Thingstad kjente alle og alle kjente Thingstad. Han var en hedersmann som kommunen skylder stor takk. Og så var det frk. Flesje som var sekretær, kontordame og faktotum. Det var det hele. I kjelleretasjen residerte skomaker Nilsson. Han var svensk og hadde drevet en stor skomakerbedrift med mange svenner, men havnet på Kolbotn på sine gamle dager. Han hadde en viss uvilje mot å begynne på et arbeid, og det hastet alltid med å få halvsålt det ene par støvler vi hadde. Så det ble til at i alle fall jeg satt der «og passet på» mens han holdt på med mine støvler.

Nilsson var utvilsomt en klok og dannet mann, men du verden hvor han kunne banne – på svensk - i en endeløs rekke uten å gjenta seg – om noe gikk galt. Men jeg lærte i de timene jeg satt der både å lage bekatråd og plugge eller randsy halvsålinger. I en sidebygning til uthuset holdt fru Sand til med sitt «Vaskeri og Strygeri». Dit gikk vi med vare fedres stivetøy. Det var fremdeles vanlig kontorantrekk med stiv snipp, løst skjortebryst og løsmansjetter, i alle fall for den eldre generasjon. Men tilbake til kafeen. Hansen hadde et eget sementstøperi og hadde selv støpt alle stenene til hele bygningen. Noe senere ble det bygget til et annekset ut mot jernbanelinjen som ble det eneste selskapslokale på Kolbotn, bortsett fra de få årene Kollen var i drift. Der kunne man holde

møter og fester og være sikker på en utmerket og rikelig servering. «Landstormen» holdt til der i alle år, og det samme gjorde sangforeningene.

Det ble bygget et annet annekset med portal over mot hovedhuset. Der holdt familiens manufaktur og kortevareforretning til. Kolbotns strevsomme husmødre kunne der få det de trengte av tøy garn, nåler og tråd eller hva det måtte være. Men alt dette er borte, ofret på trafikkens alter.»

Kommunen kjøpte eiendommen i 1964. Fra 1966 til 1976 hadde sosialkontoret, kommunegartneren og skolekontoret sitt tilhold her. I tilbygget hadde kommunes «alt-mulig-mann» sitt verksted. I 1973 ble det satt opp tre Moelvenbrakker i gårdsrommet for at et nyopprettet kulturkontor skulle ha et sted å være. Etter å ha vært både «Samfunnshus» og «Rådhus» ble Rasten revetsommeren 1980. Med det ble et stykke Kolbotn-kultur og noe av sjelen til Kolbotn borte.

27. September 1993.

Else Slaatten og Willy Østberg.

Flyhavna på Ingierstrand

Vi synes vi må ha med bildet av Flyhavna til Widerøe på Ingierstrand i denne kalenderen. Det var jo en bygning som er borte for lenge siden. Allerede samme året som Ingierstrand Bad ble åpnet i 1933, tilbød Widerøe & Bjørnstad taxi-turer med sitt Spartan-fly fra Ingierstrand Bad.

19. februa 1934 ble Widerøe Flyveselskap A/S registrert, og sommerbasen ble lagt til Ingierstrand. 18. juni samme år fløy Viggo Widerøe den første turen på postruten Oslo – Kristiansand – Stavanger – Haugesund og retur med en Waco Cabin med 5 seter og en maksfart på 230 km/t. Dette var jomfruturen for moderne norsk ruteflyging og en milepæl i norsk flyhistorie. Morsomt er det at Oppegård var sentrum for denne historiske begivenheten.

Denne sommerbasen til Widerøe lå rett nord for selve badeanlegget på Ingierstrand.

Oppegårds historie i telegramstil

Siden våren 2001 har jeg samlet alt jeg har kommet over av historiske opplysninger om Oppegård. Jeg har pløyd gjennom alle bøker i Lokalhistorisk avdeling på biblioteket. Alle nr. av Lokalavisen Oppegård og Folloposten. Østlandets blad tar jeg daglig foruten at jeg har gått gjennom bøker med avisutklipp fra alle landets aviser for perioden 1963-1974 hvor Oppegård er nevnt.

Hertil kommer også en rekke andre kilder.

Dette er samlet i 2 Word 6.0 dokumenter. Det ene alfabetisk etter tema, den andre kronologisk, til sammen ca 150 sider. Her kan en søke på personer, steder og begivenheter fra oldtiden til i dag. Alt er under kontinuerlig oppdatering.

Ved å sende kr. 50.- til min bankgiro 7077 13 53868 får du disse dokumentene på diskett eller over internett. Kr. 25.- av dette går til Historielaget.

Erik Ballangrud
Mellomåsven 124, 1414 Trollåsen

Oppegård Historielags kalendere

- 1990: En hilsen til Oppegård kommunes 75-års jubileum.
- 1991: Diverse gamle bilder.
- 1992: Tema: Husmannsplasser. (Kun kopiutgave)
- 1993: Tema: Gjersjøen.
- 1994: Tema: Smaalensbanen – om jernbanen gjennom bygda.
- 1995: Tema: Oppegårdkysten med jernalderboplasser og båttrafikk.
- 1996: Tema: Gamle Mossevei – hovedveien mot sør 1860-1970.
- 1997: Tema: Skolene i bygda.
- 1998: Tema: Postkort og posthistorie fra Oppegård.
- 1999: Tema: Idrettslivet i bygda.
- 2000: Tema: Et tilbakeblikk.
- 2002: Tema: Det mangfoldige foreningsliv. (Utsolgt)

Disse kalenderne kan fortsatt kjøpes ved henvendelse til Kjell Dybdahl. Tlf 66809505.

En stor takk

*til alle bidragsyttere under utarbeidelsen av denne kalenderen.
Uten hjelp fra lokalbefolkningen, ansatte i Oppegård kommune, velvillighet fra ansatte i ulike arkiver m.m. hadde det vært vanskelig å samle de opplysningene vi har fått fram om de mange husene.*